

Bir noktaya cevap vermek istiyorum: Bizim memleketimizdeki bedava tahsil hiçbir memlekette yoktur. Bedava tahsil demekle şunu demek istiyorum. Ücretsiz tahsil var bizde. Kısa zaruri bir ihtisas tahsil veya eğitimi mütaakip yüksek tahsilin ücretle olduğunu ve bunun da ailenin sırtına yük olmadan hayata atılacak her delikanlının kendisini geçindirecek ve ailesine yük olmayacak bir kazancı temin ettikten sonra üst kademelerde kendisini yetiştirecektir. Bu bakımdan lise tahsili yapanlara şans vermeyi şahsan düşünmüyorum. Şayet böyle bir durumda kalırsak ve bu reform daha uzun sürecekse, Madanoğlu'nun söylediği gibi, bu arkadaşlarımızın, yani lise mezunu olanların hizmet sürelerini kısaltmak suretiyle cevap verilebilir. İstical edilmemesini, kanunun acele ihtiyaçlara cevap vereceğini bilmeme rağmen, maarif sistemi ile birlikte mütalâa edilmesinin daha uygun olduğu kanaatındayım arkadaşlar.

BAŞKAN — Haydar Tunçkanat.

TUNÇKANAT HAYDAR — Numan Bey arkadaşımızın belirttiği hususlardan bilhassa bu kanunun lise mezunlarını azaltacağına veya bu memlekette üniversite tahsilinin fazılasına dair bir fikir ileri sürdüler.

Bugün Rusya'nın ulaştığı tekâmül, Amerika, İngiltere ve Batı devletleriyle mukayese edildiği takdirde, Rusların Yüksek tahsil mezunlarının bir hayli artmış olmasından ileri geldiği muhtelif vesilelerle dünyaya ve eskâm umumiyeye açılmıştır.

Bizim gibi, daha yüzde 37 nispetinde okuyuları bulunan bir memleketteki yüksek tahsile olan ihtiyacının derinliğini her halde hepimiz takdir edersiniz. Burada bir kısa hikâyeye nakledeceğim.

Benim bir yeğenim vardır, bu sırf yedek subay olmak için liseyi bitirdi, olgunluk ihtimahanını veremedi, veremez zaten. Sırf yedek subay olmak için liseyi bitirdi. Hiç olmazsa bu kanun çıktığı zaman bu şekilde sırf yedek subay olmak için okuyanlar, tabii hepsi değil, ama bir kısmı sırf yedek subay olmak için bu tahsili yapıyorlar. Bunlarla hiç olmazsa mekteplerin bugünkü kalabalık kadroları eksilmiş olur. Bu bakımdan ben bu kanunun bir an evvel kabul edilmesi lüzumludur. Realite ortadadır, bu realiteler karşısında nasıl bir hal çaresi buluna-

bilir. Lise mezunu veya muadili okullarda testle muvaffak olanların yedek subay olmamasını nasıl tahdid edebiliriz? Bu gayet zor bir meseledir. Bu bakımdan Madanoğlu'nun teklifine iştirak ediyorum. Hiç okunmuş adamla lise mezunu arasında fark olsun.

Mâruzatım bu kadar.

YURDAKULER MUZAFFER — Efendim, zannediyorum ki, kanun kabul edildiği tarihten itibaren yürürlüğe girecektir. Halbuki Esin ve Yıldız arkadaşlarımızın teklifi, üç sene müddetle kamplarda liyakat göstermiş olanlar Yedek Subay Okuluna gitsin, testlerde muvaffak olanlar yedek subay olsunlar, şeklindedir. Şu halde kanunun tâtbiğini üç sene sonraya atmamak lâzımgeliyor. Benim düşünceme göre şu şekilde halletmek daha muvafık olur, lise mezunları sıkı bir teste tâbi tutulur, testte muvaffak olanlar yedek subay olur, testte muvaffak olmayanlar iki sene, teste girmeyi arzu etmeyenler bir buçuk sene askerlikten sonra terhis edilir. Tıpkı bizim subaylara yaptığımız teklif gibi kendi isteği ile müracaat edenler beş seneyi garanti eder, etmeyenler sicillen ve re'sen tekaüt edilirlerse eski statüye tâbi tutulurlar. Yani böyle bir hal çaresi bulmak mümkündür.

BAŞKAN — Er Ahmet.

ER AHMET — Efendim, şimdi lise ve muadili okullar mezunlarından yedek subaylık hakkı ya tamamen kaldırılır, üniversitelere verilir, ki ben lise ve muadili okullar mezunlarına yedek subaylık hakkının tanınmasına taraftarım. Çünkü yedek subaylık bir ümit kaynağıdır? Bu hak kaldırılırsa bunların hepsinin şevki söner. Bu, psikolojik bir sebebolabilir.

Sonra lise ve muadili okullara bu hakkın tanınması şu faydaları sağlayabilir: Lise ve muadili okullarda yarışma duygusunu temin edecektir.

BAŞKAN — Arkadaşlar, şu noktayı arz edeyim: Konuşmaların seyri bakımından şunu arz edeyim:

Lise mezunu 17 bin yedek subay var. Bunlar için tasarlanan şekil millî eğitim seferberliğinde fahri rütbe ile ve bulunacak imkânlar dâhilinde öğretmenlik yapmaktır. 3 ay eğitim merkezinde pedagoji tahsilinden sonra üç ay eğitim birliğinde birlik eğitimini gördükten sonra bunlar ilkökul öğretmenliğini deruhde edecekler ve askerlik vazifesinin mütebaki safhasını böylece